

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 23.

Fylke: Aust Agder.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Eide

Emne: Bordstikk til verdags

Bygdelag: Andrenesset

Oppskr. av: H. Thomsen

Gard: Lundtvet

(adresse): Flomborgsund

G.nr. 3 Br.nr. 376

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Egne erfaringer

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Gaardbr. 73 aar

SVAR

- 1 En sat ved bordet alle sammen
- 2 Her paa landet satt alle ved samme bord
- 3 Alle spiste paa samme tid
- 4 De brugte alle den samme maden
- 5 Sommersiden spiste alle paa kjøkkenet
men noen flyttet ind i stua naar det blev kaldt
- 6 Søndage og helligdage og naar der kom fremmen
spiste de i stua.
- 7 Som regel har hver sin faste plads ved bordet
- 8 For mange aar siden stod noen av barna
og spiste hvis det var liden plads
- 9 Husfarens plass er øverst, men hvis det
blir den ikke kaldt lenger
- 10 Nu regnes hederplassen i stua for den beste
siddepladsen en god sofa eller dybe gode stole
- 11 Det er saa forskjellig med at vaske hendene til
mealtidene, har man et arfede som man
blir skjedd av vasker man sig, er man
faalig ren tar man det helst være.
Alle tar av sig huseplagget naar de spiser
inne, det har de gjort bestandig.
- 12 For 50-60 aar siden var det mange
husholdninger som sloppa og aagrand
suppe og melk av samme fat, men

nu er det ganske slut her i bygda
 Det er C. A. 50 aar siden hver fikk sin Kopper
 Kopperen var laget av groft skentoi den var
 rund og vid og uden hank den kaltes „Bolle“
 Det var meget ibrug at dyppe en skje graut
 i melkbollen. Noen sloar melken paa grauten
 andre drekker den kil.

13. Alle fader og Kopper blev sat paa bare bordet,
 gryden blev sjelden sat paa bordet hos almindeli-
 ge renstige folk. Det bruktes aldrig dug eller
 malt bordskive til verdags, kom det fremmen
 blev det gjort noe extra stas.

14. Det var meget brukk at legge forskjellige slags
 saulvarer in i flatbrödet naar man spiste
 flatbröd var paa bordet til de fleste maaltidene
 hos os kaltes det for „Flatbrödsbette“

15. Sukkerbeten dyppes helst förs i Kaffen og saa
 i münnen

16. Det regnes for Klein bordskikk at drikke
 kaff av skaalen, man drekker heller av
 kopperen om kaffen er saa heid at taaren renner

17. Det blev vil almedelig at bruge gaffel for
 C. A. 60 aar siden, men det var mange
 som hadde daarlige hannelag med gaffelen
 de holdt den inne i hanna, og poteta kjøtt
 og annen mad holdt de i kljba med samme
 hanna.

18. Manden og kvinden bruge samme slags
 kniver ikke tollekniver. Her var en
 Lestesdöling som spiste med tollekniv

19. Den tid jeg kan huske har hver hatt sin
 skje, det var mye tresjeer for mang aar
 siden, de fleste vasKet dem, men andre
 var svært flink til at slikke dem rene

20. Porselin var lide ibrug det var almenelig

3

stentoi. Overgangen fra fellesfat til stentoi kom
lit etter hvert.

- 21 Det er vel 30-40 aar siden man begynte
saa smukt med dug paa bordet til
hverdags, nu er det almindeligt med dug
paa bordet til det er vordug den legger paa
hele dagen
23. Voksne folk forsynte sig selv de elste
foerst. Det blev ogsaa det ud eslet ud
porsjoner.
24. Hvis det var noe extra godt delte
husmora det ud
25. Manfolka fik storst forsojen og ellers efter
som de hadde tungt arbejde, kviefolka
drenge som regel noe mindre maed
27. De sygde altid til smaa barn. "Ga dem dugg"
28. Det er ikke almindeligt at synge for maden
men de fleste familier leser sagte for og
efter maden. Husfaren og husmora leser
sommestider hoit, men det er helst barna
som sjiftes til. Denne skikkelen er efter
som interessen er for det religjose. Det er
familier som aldrig leser for maden, og barna
kan ingen bordbon, sliq har det vel vaeret
alle tider.
29. Det var fuld talefrihed ved bordet for hvem
som helst, men det var nok husfaren som
hadde mest aasi. Nu synes jeg det er helst
de haabefulle som har mest aasi og invenne
30. Det var upassende al le for mye ved bordet
det maatte heller ikke synges noe letvindigt
"Ordtok" Manden viske ikka at Kjoringa
var gal for ho sang ved bordet
32. Det var updragent at renne fra bordet
for de andre var ferdige

- 4
33. Det hørte til god opdragelse at barna sa tak for maden til foreldrene
34. En fremmed sa gjerne goddag og velkommen
35. I de fleste tilfeller blev en Kjenning som kom in bedt til bords.
36. Hvis det var en langveisfra eller en som kom sjelden, blv han bit tilbords
38. Det var saa forskjelligt med trakteringa efter som en hadde det travelt
Kjelen stod aldrig paa hele dagen
39. Hvis det er en fra nabolaget som er godt kjent plasseres han paa kjøkkenet sammen med husets folk. Er han noe fremmed og lidt fornem maa han in i stua og da maa en av familien som er mest verdig holle ham med selskap
40. Det hører til god tone at den fremmede forsyner sig saa forsigtig at han maa bedes paa
41. Det er nok sjek at en av husets folk er tilstede for at holde pratens gaende og sidder da et stykke fra bordet, han maa ogsaa se efter at gjesten ikke mangler noe mad.

4936